

Naujienu Antroji Dalis

NR. 852

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XXIII METAI

Dienu skeveldros

I.

Poezijos likslu
turi tapti
tikrovės tiesa
(Mano reikliesiems draugams)

Kai aš sakau jums, kad saulėlydis
miške —
Lyg moters kūnas, atsiduodęs
patale, —
Jūs tikite, jūs pritariate geismui.

Kas šį "nature morte" į lietuvių kalbą vertė? Ogi T. Rastovaitė. Kodėl? Sakosi, kad autorius esąs... prancūzas komunistas. Ar galima tuo motyvu nepatikėti?!

Tą patį Literatūros ir Meno Nr. bevertant užtinkame ir daugiau moteriškų temų. Tai V. S. Gira savo įspūdžiuose iš Lenkijos, be kita ko, rašo:

Graži negyvoji Lenkijos gamta. Ir oras kalnuose svaiginantis. Gal dėl to deguonies trūkumo? Bet dar daugiau svaigina lenkų moterys. Žadėjau juk ir apie jas tarti keletą žodžių. Gal ir nedera solidaus amžiaus vyrui taip viešai reikšti savo entuziazmą, bet tai nuslėpti — koliduoti su mano rašytojine etika. Pažintis, žinoma, vizualinė, iš tolo, vienašališka.

Jei nuo kalnų persokau prie moterų, tai ne todėl, kad lenkų moterų formos primintų man lygumas... Anaipol. Bet ir moterys — gamtos kūrinys, dar daugiau — gamtos apvainikavimas. Mūsų protėviai Budriai, kuriuos taip vykusiai aprašė Adomas Mickevičius, gal buvo tolimi nuo poezijos, bet gerai išvystytą estetinį skonį, pasirodo, turėjo ir jie. Manau, lietuvaiteš neturės ant manęs įsiseisti; ant Budrių taip pat.

Lenkų moterys elegantiškos, bet santūriai; madingos, bet ne lėlytės; sportiškos, bet nedemonstruojančios savo raumenų; saikingai draugiškos su bičiuliais ir mandagiai rezervuotos su nepažįstamais; nuoširdžios su nuoširdžiais ir tolimos nuo bajoriškos fanaberijos.

Ir daugumas jų mandagios, malonios — visur, kur jos bedirbtų: įstaigoje, tramvajuje, parduotuvėje, kirpykloje, muziejuje... Retai pamatysi susiraukusią. Dar rečiau sutiksi storą, netekusią grakščių linijų. Ir dauguma jų kupinos įgimto (ar įgyto?) sąmojo.

Ar švelnios jos? Mano metai, deja, neleido man giliau išstudijuoti šio klausimo.

II.

Gal "Literatūros ir Meno", taipgi "Svyturio" redaktorius erzina jų skilčių panaudojimas "buržuazinėse" Naujienose, ir be jokio atsiklausimo. Jei erzi-

na, tegu atkeršydami persispaudina "Dienu Skeveldras". Dabar tęskime okupuotos Lietuvos spaudos apžvalgą. Levas Vladimirovas, tiek triukšmo New Yorke sukėlęs, "Svyturio" Nr. 2 Salomėjos Narkeliūnaitės lūpmis štai kaip save pristato: "Tarybų Sąjunga iškėlė mano kandidatūrą..." Visai nenuostabu, kad toliau šitai rašo (bežiūrėdamas pro JTO rūmų langą): "Gatvėje, priešais esančiame skvere, vyksta demonstracijos prieš karą Vietname, už laisvę Porto Riko salai, prieš aparteidą Pietų Afrikoje ir Rodezijoje. Neretai tas mano "langas į pasaulį" atitraukia dėmesį nuo reikalų ir trukdo įsigilinti į darbą".

III.

Tame pat "Svyturio" Nr. rašoma apie kaikiurių inteligentų butus okupuotoje Lietuvoje!

Tūlo inteligento bute pamatai aptrešusį smūtkelį, aprūdijusį geležinį kryžių-saulutę. Ir kas jų daugiau "primedžiojo", kam pavyko dar jų užtikti pakelės koplytstulpiuose, senose kapinėse ir vienokių ar kitokių būdu (paprastai tai daroma slapta, naktį) tapti jų savininku, tam kaip daugelis mano, tiesiog pavyko: atseit, liaudies skulptūra interjere kalba apie gerą skonį ir meilę tikroms vertybėms. Abejojantis lengvai gali būti apšauktas neišmanėliu ir primityviu žmogumi.

Ir "Svyturys" daro tokią išvadą:

"Svarbu, kad galvą (ir nedelsiant) imtų sukti Kultūros ministerija. Juk tai kultūros paminklai, ir juos reikia globoti (bent jau tuos, kurie dar išliko). Speciali komisija turėtų nustatyti jų vertę, prikalti lentelę: "Paminklas globojamas valstybės..." ir visus jų medžiotojus (švelniai kalbant) — bausti."

Pabaigai P. Skodžiaus "Trumpiausi juokai":

Prokurorą ir sąžinę žmonės dažniausiai prisimena po laiko.

Jeigu protingumas priklausytų nuo svetimų galvų, viešbučio pagalbę reikėtų laikyti genijum.

Pesimistas, krisdamas nuo kopėčių, pagalvojo: "Gerai, kad ne aukštyn".

Kiaušinis vištos paklausė: — Iš tikrųjų, kuris mudviejų pirmiau atsiradome?

Višta ir liko višta — nemokėjo atsakyti.

(Nukelta i 2 psl.)

PIRMIEJI NARCIZAI

ALFONSAS NAKAS

Simpoziumais šokiruojanti generacija sulaukė garbingo amžiaus

Paskutiniu laiku dažniau yra rašoma kalbos klausimais. Beveik kiekvieną savaitę po straipsnį pasirodo abiejuose dienraščiuose. Seniai man jau knietėjo pasisakyti dėl vieno kito žodžio, dėl vieno kito išsireiškimo. Jaučiu, kad dabar, kai kalbos klausimais nereto susidomėta, ir man su savo pastabomis yra praver-tu įsijungti.

Kas yra Simpoziumas? Ir kaip, pagaliau, jį rašyti: symposiumas, symposiumas, simposiumas, simpoziumas, simposia, symposia, symposionas? Turiu arti tuzino žodynų: Larousse'o, Langenscheidt'o ir kelių lietuvių autorių. Ten simpoziumo gali ir su žiburiu ieškoti-nerasi. Nėra jo nei Dabartinės lietuvių kalbos žodyne, nei Lietuvių kalbos vadove. Tik LE 27-tame tome yra pateikta SYMPOSION ir nemažai apie jį parašyta. Bet ten nė žodžiu neužsiminta, kad SYMPOSION yra simpoziumo brolis. Prieš pora metų, kai simpoziumus pradėjo rengti ne tik politinės bei kultūrinės organizacijos, ne tik studentai ir vidurinių mokyklų moksleiviai, bet ir vaikių darželio amžiaus bambaliai, smėlio pilimis paplūdimiuose bežaisdami, tai parašiau Gimtajai kalbai, prašydamas man jį aptarti ir "išspeltinti". GK atsakymo po šiai dienai tebelaukiu. Neaišku dar: ar GK redakcijos tokiu kvailėliu būvau palaikytas, kad klausiau plačiausiai vartojamo žodžio, ar

GK redaktoriai patys bijojo susikompromituoti man jį aptardami? Laikas eina, simpoziumai tebeklesti, o aš tebevaikštau tamsybėse, neturėdamas aiškiaus atsakymo, kas per žvėris tas simpoziumas yra...

Šokiruoja, kažkodėl, daugiausia santariečiai. Nėra, turbūt, Metmenų numerio, kur nešokiruotų bent vienas ar keli autoriai. Nustebau, kad ir viena trapi, švelni lyrikė neseniai Drauge pasišokiravo! Šito angliškai — vokiško gramėzdo irgi nesuradau jokiam tarptautiniame žodyne. Tik dabartinės lietuvių kalbos žodynas, iš kažkur jį ištraukęs ir be jokių rezervų skelbdamas, aptaria: "Sukelti kam nors sumišimą savo elgesiu, mandagumo formų nesilaikymu". Tiesiog nesinori tikėti, kad tai prof. J. Balčikonio ir jo kolegų Lietuvoje darbas! Kyla įtarimas, ar žodyną nutūlindami (nuo bolševikybės) cikagiškiai leidėjai nebus savo pirštų prikišę? Juk šokiravimas tai niekas kitas, kaip nuogastavimas, baiminimasis. O priedas, kad nuogastaujama dėl mandagumo formų nesilaikymo, yra tikra balonė, tikriausiai vieno žmogaus fantazijos vaisius. Kad šitą žodį priėmus kasdieniniam vartojimui, pirma dar daug rasalo reikėtų išlieti, jo aukščiau etuotą neva reikšmę publikai beaiškinant. Tik, ar apsimoka?..

(Nukelta i 2 psl.)

SIMPOZIUMAIS ŠOKIRUOJANTI...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Generacija irgi tipinga san-tariečiams, Metmenų literatams, nors šituo įmantriū penkiaskie-meniū yra naudojamosi visų ir visur. Na, generacijos su šoki-ravimu jau nesulyginsi, nes ji tvirtai įsipilietinusi, visų su-prantama. Su saiku vartojama — daug nepakenks. Piktumas ima tik todėl, kad turime nepap-rastai gražų, trumpą, dviskie-menį žodį — KARTA, kuris iš-mainomas į svetimybę be jokio reikalo.

Dabar lyg ir aptio, bet pra-eity Draugas labai dažnai nu-skriausdavo kurią merginą ar moterį, o kartais ir vaiką, kūdikį. Kai žinutę paskaitydavom iki galo, tai ten paaiškėdavo ne koks vaikiskas nuskriaudimas (sakysim, žaislo atėmimas iš vienas kito, įstūmimas į van-dens klaną bežaidžiant ar kuris kitas mažmožis), bet lytinis ISPRIEVARTAVIMAS, IŠŽA-GINIMAS, ISNIEKINIMAS. La-bai gražu, kad šventi reporterai stengiasi švelniai išsireikšti, bet kai nusikallimas yra lygus žmogūdystei ir daug kur pa-saulyje (įskaitant kaikurias Amerikos valstijas) yra bau-džiamaas mirtimi, jo negalima taip vaikiskai, naiviai "švelni-ni".

Paskutiniu metu daugelis su-laukia garbingo amžiaus. Trum-pų ir ilgų "sukaktuvinių" aprašymų, yra pilni abu dienraščiai ir visi kiti mūsų laikraščiai. Žiū-rėk, Jonas sulaukė garbingo septyniadesimties penkerių metų amžiaus, Ona minėjo garbingo šešiasdešimties metų amžiaus sukaktį, o neretai organizacijos veikėjo ir trisdešimt penkerių metų garbingo amžiaus sukaktis yra paminima, kad tik atsi-randa kam rašyti. Jeigu šitai, tai mano vyresniajam sūnui suėjo šešiolika garbingo am-žiaus metų, jaunesniajam nu-pirkau dviratį garbingos tryli-kos metų sukakties proga, o gar-bingo septynerių metų amžiaus sulaukusiai Vidutei padovanu-jau dar vieną lėlę, nes taip ji pa-ti geidavo. Garbingas ir mano žmonos dvidešimt nesakysiu kelerių metų amželis. Tad kie-no ir koks amžius nėra garbin-gas? ... Jeigu gi garbingas vi-soks ir visų, tai kokiems galam bepriminti?

Visuomet manydavau, kad galima arba tragiškai mirti, ar-ba žūti, bet negalėdavau prileisti, kad galima tragiškai žūti, kas man primena sviestuotą sviestą. Labai nustebau, tragiškai žūti

pamatęs pirmaeilio poeto ir re-daktorius užuojautoje. Ne jau mano jūslė gimtajai kalbai kly-do? Ne jau klysta tie, kurie ra-šo "žuvo ugnį", "žuvo nuo plė-šiko rankos", "žuvo-auto katas-trofoj", nei viename iš šių trijų atvejų nevertodami nei žodžio "mirė", nei žodžio "tragiškai"? Dabartinės l.k. žodynas, nei Va-dovas man atsakymo čia neduo-da. Įdomu, ką Gimtoji kalba apie tai pasakytų?

Gimnazijoje buvome moki-mi rašyti: ne tik tu man, bet ir aš tau. Dabar labai, labai dažnai spaudoje pastebiu NE TIK TU MAN, BET AŠ TAU, išmetant "ir". Neturiu po ranka lotynų kalbos vadovėlio nei žodyno, bet iš kažkur, iš laiko rūkų, jei dar visai nepamiršau, iškyla non sollum, sed etiam, taigi mūsų-kis "ne tik, bet ir". Įdomu, ką gi šiuo klausimu Gimtoji kalba mano?

DALEISTI ir SUKELTI apni-ko daugelį mūsų inteligentų kaip susas. Detroite šiuos žo-džius vartoja mokslo daktarai, lituanistinių mokyklų mokyto-jai, rašytojai ir žurnalistai ir nieko jiems nebegalima pasaky-ti. Tą rusišką biuaurybę "da" pridėda ir prie "leiskim", ir prie "eikim", ir prie "dėkim" ir prie eilės kitų. Atrodo, kad baisiai suaku yra sakyti prileiskim, pri-eikim, pridėkim ir t. t. O jau pi-niųjų sumos tai keliamos, viso-kiems fondams kiekvieną sa-vaitgalį. Dėl šitų žodžių, tiesa, kalbininkai ne kartą pasisakė, bet žmonės nebekreipia dėme-sio ir tiek.

Galėčiau dar ilgai bristi per kalbinę maišatį, bet tebūna šiam kartui gana.

Baigdamas noriu padaryti Gimtajai kalbai dar vieną prie-kaištą. Priešpaskutiniame nu-meryje buvo nagrinėjama Nau-jienu dienraščio kalba. To nu-merio laukiau su dideliu smal-sumu, nes iš anksto buvo pa-skelbta, kad apčiupinęs Naujienas. Maniau, gal duos pylos eilei artimiausių dienraščio ben-dradarbių. Vyliausiu, kad ir mano kalba bus pakritikuota. Deja, pakritikavęs redakcinio kolektyvo narius, gerb. L. Dam-briūnas teuzkabino vieną dien-raščio bendradarbį. Ir tas ben-dradarbis visiškai nėra, kaip čia sakoma, "Naujienu žmogus", o tik apyretis svečias. Jei L. Dam-briūnas norėjo jį pačiupinėti, tai galėjo pasigauti Drauge, ar-ba vėliau Dirvoje, Garse, Kary, Tėviškės Žiburiuose, bet tik ne

VERTAS DĖMESIO LAIŠKAS

Iš Praeities

Vincas Kapsukas - Mickevi-čius buvo gabus apkraustyti ki-tų archyvus. Jo rankose atsidū-rė ir Aušros archyvas, Martyno Jankaus Bitėnuose saugojamas. LSDP leisto laikraščio Darbi-ninkų Balso taip pat archyvo da-lis jo buvo nukniaukta.

Nežinia, koku būdu 1917 m. Kun. A. Vilimo - Vilimavičiaus laiškas rašytas iš Friburgo, Šveicarijos, taip pat atsidūrė V. Kapsuko rankose.

Tas laiškas, kaip ir dalis Auš-ros archyvo, buvo atspausdintas Kibirkštyje, Maskvoje leisto laikraščio Nr. 2, 1924 m. balan-džio - birželio mėn.

Laiškas tuo įdomus, kad ja-me rašoma apie kai kuriuos Lie-tuvos veikėjus, gyvenusius Švei-carijoje, anuomet jau susirūpi-nusius Lietuvos ateitimi.

Laiške tikros pavardės nesumi-nėtos, bet nesunku atspėti, kad vienas iš jų J. Gabrys.

Laiškas užvardintas Tarpe Diplomatu ir pasirašytas Jaunas Diplomas. Tai kun. Vilimas - Vilimavičius, Lietuvos Nepri-klausomybės metais katalikų, vėliau bene tautininkų veikėjas, jau kunigystės išsižadėjęs.

Tas laiškas, kaip ir daugelis kitų panašių dokumentų įrodo, kaip sunkiai kalėsi Lietuvos ne-priklausomybės mintis, nors ji daug kam jau buvo sava, bet abejonių apgauta ir todėl šun-keliais klaidžiota.

Laiškas čia spausdinamas iš-tisai, kaip buvo Kibirkštyje pa-skelbta. Laiško kalba netaisyta:

Mano aprašomos tautelės at-stovai metė savo senesnę darbą pradžioje šio pasaulinio karo ir sukilo gelbėti mirštančią pir-mųjų mūsų kraujo klanuose vengenių tautelę. Aprašomos tautos atstovai susirinko iš ke-lių valstybių vienon mažon val-stybėlėn, pasipuošusiom milžiniš-kuose kalnuose, susitarę ir pa-sidalinę darbą, pradėjo sutartyje prakaitą lieti.

Vienas iš tų atstovų buvo jau 12 metų ištremtas iš savo pris-lėgtos dviejų milžiniškų tautų tėvynės — Rudbarzdis, kitas apie 10 m. ištėmimo — Išpūst-žandis; o kiti trys po 5 m. iš-tėmimo: Žilgalvis, Puskvailis ir Karakulninkas.

Rudbarzdis pasiėmė sau aukš-

Naujienose. Šitokia "Naujienu kalbos kritika" paliko labai blogą skonį. Norėtume, kad kada nors GK dar kartą į Naujienas maloningai atsigręžtų ir duotų nuolatinį bendradarbių kalbos kritikos.

čiausių vietą — atstovavimą prie didžiųjų tautų atstovų. Išpūsta-žandis, sudaręs dvilypes pavardes savo likusiems trims drau-gams, įsteigė pašalpos komitetą labai garsingu vardu, koks tik galimas buvo. Po pusės metų veikimo Išpūstžandis su savo trimis draugais, gerai varydami savo darbą, panorėjo pažiūrėti, ką nuveikė Rudbarzdis. Šis gi nesakė, ką jis daręs ir ką ma-nąs ateityje daryti. Kilo nepasi-tenkinimas, kuris pasibaigė tuomi, kad atstovauti pradėjo dar du: Puskvailis ir Karakul-ninkas.

Ne po ilgo laiko kilo vėl nepa-sitikėjimas ir pačiame garsiaame Pašalpos Komitete, ir pastarasis numirė. Užgimė tada mažutis su paprastu vardu komitelėlis Žilgalvio globoje. Dabar atsto-vavimu visi keturi, kaip pas ma-žųjų tautų atstovus, taip ir pas didelių. Kartas nuo karto pa-landydavo pas atstovus ir žila-galvis. Visas veikimas ir atsto-vavimas buvo plačiai garsina-mas. Aš, skaitydamas tuos dar-bų aprašymus, kėliau į padan-ges ir maniau, kad vienas iš jų tikrai turės būti karaliumi tos mažos tautelės. Galutinai ir aš atsidūriau tarpe tų atstovų.

Sutikęs Rudbarzdį klonio-jaus iki žemės, klausiaus ir klausinėju iki možiausiai ži-nelei. Pasakojo Rudbarzdis at-sargiai, pridurdamas, kad tai viso negalis pasakyti, nes tai esančios didelės paslaptys. Su laiku galima būsių ir dau-giau pasakyti. Išpūstžandis dau-giau manęs klausinėjo, negu man pasakojo. Žilgalvis visiškai užsilakė paslapyje, vien tik, kaip katinas murmėdamas vieną, kitą žodį, "taigi, vyru-čiai, sunku, vyručiai, daug dar-bo vyručiai". Ir tt. Puskvailis nudavė labai didelį žmogų ir jo pavyzdį sekė Karakulninkas. "Mes, sako, atgausim karalystę, mes pašalinsim ištautinimą, mes išgausime mūsų kalbą kal-bančius vyskupus, įkursime archyvyskupiją, atidarysime universitetą. Mes tą jau daro-me ir esame užtikrinti. Nede-ramai mūsų broliai tautiečiai lieja kraują" ... Kalbėjaus, klausiaus mandrų žodžių. Ro-dės kokios paslaptys, dideli dar-bai, ir nieko nesupratau. Wis-kas kažin kaip knibždėjo, mai-šės.

Vieną kartą užtikau Kara-kulį vieną. Jis pasirodė labai minkštos širdies. Pradėjau klausinėti iš visų pusių. Jurgė, (Nukelta į 3-čią psl.)

DIENU SKEVELDROS

(Atkelta iš 1-mo puslapio)

Kiaulė tarė:
— Nedarykime kiaulysčių!

Šikšnosparnis, pakibęs žemyn galva, nusišaipė:
— Štai ir apverčiau visą pa-saulį aukštyn kojom!

Iš visos knygos asilui įsiminė tik trys žodžiai: "Kvailas kaip asilas".

Kur jūsų galvos! — mėgdavo sakyti kopūstas.

Ešeris pakvietė vištą paplau-kyti. Višta maloniai suliko. De-ja, tai buvo jos paskutinis malo-numas.

Kitą kartą apie ne-prasmę renti Maskvos laikraštį "na li-tovskom jazikie" ("Gimt. Kraš-tą") ir tt. J. Cicėnas

GERA NAUJIENA

ALSS Literatūros Fondas savo leidinių kainas sumažino:

St. Kairio LIETUVA BUDO ir TAU, LIETUVA — dabar po	\$2.00
K. Bielinio DIENOJANT ir PENKTIEJI METAI — dabar po	\$2.00
TERORO ir VERGLIOS IMPERIJA SOVIETŲ RU-SIJA po	75 ct

Kreiptis į vietos lietuviškų knygų platintojus.

VERTAS DĖMESIO LAIŠKAS

(Atkelta iš 2-ro psl.)

sukinėjos, sakė apsakė apie daug visokių svarbių paslapčių, bet galutinai išpasakojo, kad tarp anų visų penkių atstovų vienybės nėra, kad vieni kitų nepakenčia, neužsitiki. Dėl to tokio neužsitikėjimo daug sugrūvę darbų. Visa nesutikimo priežastis esant su Ispūstžandžiu. Išpasakojo, kad jie prieina prie didelių tautų atstovų. "Negalima, sako, eiti tiesiog prie didelių tautų, bet reikia šliaužte šliaužti. Reikia pirmiausia turėti paprastų žmonių pažįstam, kurie supažindintų su aukštesniais žmonėmis, turinčiais santykių su didelių tautų atstovais ir perstatyti, kad esi jų pakraipos žmogus. Per tuos tai paskutinius ir galima sužinoti, ką mano didelių tautų atstovai, ir per juos galima papasakoti apie savo tautos reikalus ir troškimus. Tikslai, žinoma, reikia būti ištikimam ir nesėdėti ant dviejų kėdžių, kaip sėdžia Ispūstžandis, nes apie tokius dalykus sužino ir galas." Prižadėjo mane supažindinti su visais tais tautų atstovų keliais. Aš vėl po tokio pasikalbėjimo niekaip negalėjau savo galvoje sutalpinti tokių gudrybių, kelių, paslapčių, nesutikimų. Jau žinodamas pradžių visų gudrybių tautų atstovavime, drąsiai stačiau ir klausinėju kitų 4 atstovų. Kas kartą likau gudresnis ir galutinai pasiryžau aplankyti tas gudrybes, kad rymė buvus ir popiežių pamatyčiau. Galutinai man atviriausiu paliko Ispūstžandis, nes kiti keturi pyko ant manęs, kam aš su Ispūstžandžiu kalbuosi.

Sulaukiau pirmos progos, kada Ispūstžandis turėjo aplankyti V. tautos atstovo pažįstamą ir nuėjom abudu. V. tautos atstovo pažįstamas mus sutiko labai prielankiai. Žmogus išrodė 45 metų amžiaus, aukšto ūgio, pilnas veidas nuskustas, rūbai labai švarūs, žingsnis tikras. Tuoj matyt, kad šis žmogus aukštesnio gimimo.

Man visai netikėtai lindo mintis žvilgterėti ar tas ponas su viena nosyje skyje, ar su dviem? Žvilgterėjau — su dviem. Tas artimas pažįstamas V. tautos atstovo ir tarpininkas tarp jo ir kitų visokių, reikalus turinčių, atstovų mažesnių tautelių labai pagyrė mūsų elgimąsi, kad su jais laikomės, pagyrė visą tą tautelę, dėl kurios reikalų buvome. Sakė, kad jų atstovas labai prielankus esąs, kad visa V. tauta pamilusi tą mūsų tautelę ir jie stengiasi visą daryti mūsų tautelės naudai ir mums išstremtiems. Negudė mūsų vargingą gyvenimą, pasiūlydamas parašyti jų pakraipą už gerą atlyginimą knygą, kuri perstatytų priešininkų žiaurumus ir neteisėbes. Ispūstžandis paklausė, kokio didumo būtų atlyginimas. Tarpininkas

atsakė, kad tas prigulės nuo didumo ir objektyvesnio perstatymo. Maždamas nuo 30,000 frankų (trijų dešimčių tūkstančių frankų). Tai geras dalykas, pamaniau sau, bet tai nėra, nei tas. Ispūstžandis galutinai nieko nepasakė apie savo sutikimą.

Kiek palaukus laiko, nuėjome pas tarpininką P. tautos. Čia toksai pat malonus mandagumas, gražūs žodeliai, prietelis. Kalbėjomės ilgai. Tai buvo žmogus apie 64 metų, nedidelis, žilas, trumpa, plačia barzda, apvalus. Iš kalbos prisiminė ir apie kitus aprašomus tautelės atstovus. Labiausiai minėjo ir klausinėjo apie Rudbarzdį. Abejodamas apie jo ištikimumą: būk Rudbarzdis esąs atsidavęs V. tautai, nors ir pas juos lankąs labai tankiai. Sako, su jumis būtų mums labai malonu dirbti, bet kad mes nežinome, kieno jūs esate. Ispūstžandis įrodinėjo, kad mes tik su P. tauta galime eiti kartu ir jos draugėmis, nes iš jų rankų laukiame visokios malonės, atstatymas tautelės istorijos, išpildymas tautelės siekių ir norų. Taip, sako P. tautos atstovo tarpininkas, Tamslos kalbate mums ir mūsų priešams, lankotės pas mus ir pas anuos. Ispūstžandis neporėjo prisipažinti, kad jis turis pažinčių ir su V. tautos atstovais, bet P. tautos atstovo tarpininkas parodė fotografiją, nuimtą slaptos policijos, per mano ir Ispūstžandžio vieną pasikalbėjimą. B. miesto sodne su V. tautos atstovo tarpininku. Tą fotografiją atnešė Rudbarzdis, kaip įrodymą, kad Ispūstžandis turi santykių su V. tautos atstovais ir negalys būti P. tautai ištikimas. "Matai, Tamsta, sako P. tautos atstovo tarpininkas, Rudbarzdis sakė, kad įrodysias ir įrodė tamstos santykius su priešais." Sunku buvo besiteisinti. Liko tik pasakyti, kad tai daroma dėl neiškaus dabartinio padėjimo, kada niekas nežada užtikrintos ateities liuosybės mūsų atstovaujama tautelei.

Praslinko arti pusės metų, pradėjo laikai mainytis. Vėl atsirado didesnis maslančių žmonių judėjimas. Lankė vieni pas kitus tautų ir tautelių atstovai. Nuvykome su Ispūstžandžiu pasikalbėti su tarpininku V. tautos atstovo. Ši kartą, kaip pirmiausia, sutiko meliai, mandagiai, nesigailėjo žodžių, priėjautimo mūsų tautelei. Žiūrime, guli ant stalo didelė, nesena iš spaudos išėjusi knyga, gero popierio in 8-o, skaitome užvardijimą: "La Russie et Peuples Allogènes de la Russie" ("Rusija ir joje gyvenančios tautos 222 psl.") Ispūstžandis sako: "Žinau kas tą knygą parašė" — Nu kas, pasakyk tamsta jeigu žinai?" paklausė V. tautos atstovo tarpininkas. "Ogi Rudbarzdis. Aš žinojau apie tai, kada ši knyga buvo spaudoje. Man pasakė ti-

pografas ir aš jos turinį žinau. Bet manau, kad trisdešimties tūkstančių frankų neužteko". — "Taip tamsta žinai, kad Rudbarzdis parašė. Mes jau užmokėjome 30,000 fr. ir už pardavimą pinigai jam bus." Kreipdamasis į Ispūstžandį su pasigailėjimu sako: — "Tamsta nepanorėjai mums rašyti, o ką dabar turi už savo knygą, kurią išleidai beveik tokio pat didumo, kaip Rudbarzdis, nei mūsų reikalams prielankia, nei mūsų priešininkams. Būtų gerai, kad tamsta pamylėtum mus, kaip pamylėjo mus tamstos visi keturi draugai ir mes juos. Nes visa ką gausite savo tautai, tai iš mūsų gausite..." "Būtų, sako V. tautos atstovo tarpininkas, gerai, kad jūsų tauta sutvertų legionus arba duotų mums pasitikėjimą". Visa kalba ši kartą kažinkas nesisekė. Jautėmės kuomi tai prislėgti, bejėgiai, trūko drąsos ką nors pasakyti.

Tą pačią dieną nuvykom pas P. tautos atstovo tarpininką. Tas apysenis žmogelis taip pat sutiko rimtu sunkiu judėjimu, malonumu. Labai įdomavos mūsų pasikalbėjimu, taip pat pabrėždamas mūsų atstovų neįtikimybę. Atnešė 6 laiškus ir padavė skaityti Ispūstžandžiui. Ispūstžandis net paraudo iki ausų šaknų. Pasirodo, kad šie visi šeši laišukai buvo jam rašyti visokiais reikalais V. tautos atstovo tarpininkų. Tuos laiškus pavogė, nesant Ispūstžandžini namie, iš kambario žilagalvis, Karakulninkas, vadovaujant Puskviliui, ir per Rudbarzdį įteikė P. tautos atstovo tarpininkui, kaipo naują įrodymą Ispūstžandžio neįtikimybės P. tautai. Ispūstžandis aiškinosi visokiais būdais, bet sunku buvo išaiškinti kaltybę. Mums išeinant, P. tautos atstovo tarpininkas pasiūlė važiuoti į P. tautos sostinį miestą ir informuoti apie savo tautelę leidžiant laikraštį V. tautos lėšomis. — "Jeigu, sako, tamsta nesutiksi, tai važiuos Rudbarzdis. Bet mes, sako, norėtume, kad tamsta važiuotumėi." Sugrįžęs namo, negalėjau galvoje sutalpinti to viso, ką girdėjau, mačiau ir žinojau. Nuo to laiko neatsitinka naujos progos atstovauti tą užmirštą mažutę, sunykusią tautelę. Kun. A. Vilimavičius. Prifurgas, 1917 m. 10. VI.

Parašėje.

Nėra jokios abejonės, kad laiškas nėra falsifikatas, nes kas jame sužymėta, buvo žinoma. Aiškinti nereikia, kad V. tautos atstovo tarpininkas, tai buvo Vokietijos pasiuntinybės žvalgas. P. tautos atstovo tarpininkas, tai Prancūzijos. Mažosios tautos atstovai, kaip antai Rudbarzdis, Ispūstžandis, Žilagalvis, Puskvailis ir Karakulninkas, taip pat žinomos asmenybės pirmojo pasaulinio karo metu Šveicarijoje gyvenusios, tik laiško autoriaus kitomis pravardėmis išvardinti.

1917 m. spalio 2-10 d. įvykusioje Berno mieste, Šveicarijo-

je lietuvių konferencijoje, kurioje dalyvavo Lietuvos Tarybos, Amerikos, Rusijos ir kitų šalių lietuvių atstovai, Šveicarijos lietuvių tautos taryba, o taip ir informacijos biurą atstovavo J. Gabrys, kun. A. Steponaitis, kun. J. Olšauskas, kun. J. Purickis ir bene kun. V. Daumantas. — Dzimidavičius ir gal dar kiti, kurie Berno lietuvių konferencijoje nedalyvavo, bet Šveicarijos lietuvių tarpe savo veikimu pasireiškė.

Prieš 50 metų buvusioje Berno lietuvių konferencijoje buvo paliestas klausimas dėl Šveicarijos lietuvių tarpusavių ginčų ir nesugyvenimo. Tų ginčų metu J. Gabriui buvo primesta, kad jis bandė palaikyti santykius su abiem tuo metu kariaujančiomis valstybėmis, tai yra su Vokietija ir Prancūzija. Toje konferencijoje J. Gabrys mėgino teisintis ir įrodyti, kad jis pas vienus ir kitus turi pasitikėjimą. Tačiau tos konferencijos dalyvių dauguma J. Gabriui aiškinimams nepasitikojo. Tada J. Gabrys pradėjo kaltinti visus kitus, su kuriais jo Šveicarijoje tada bendradarbiauta. Nors priimta rezoliucija Šveicarijos lietuvių veikimo klausimu J. Gabriui papeikimo neįnešė, bet, St. Kairo pasiūlymu, iki tol Gabrio vedamos informacijos biuro veikla buvo suvaržyta ta prasme, kad ne vieno asmens žinioje tie reikalai turi būti, bet juos turi tvarkyti parinkta kolegija. Tokion kolegijon buvo išrinkti J. Gabrys, kun. Olšauskas ir kun. Steponaitis.

Iš buvusios Berno konferencijos nutarimų yra žinoma, kad tarp Šveicarijos lietuvių anuomet sugyvenimo nebuvo ir kad kai kurie jų taikstėsi abiem kariaujančiom pusėm, gal net asmeninio gyvenimo patogumų sumetimais, o ne vien tik Lietuvos valstybės atkūrimo naudai.

Bet kaip ten bebūtų, pačioje lietuvių tautoje būta tiek ryžto atkurti savo valstybę, kad jokie savanaudžiai negalėjo pakenkti tam darbui. Visa tai žinotina ir įsidėmėtina ir šiuo metu, kada iš Lietuvos tenka išvyti įsikūrusį įkury okupantą ir tarp įvairių kitų valstybių reikia palaikyti visokeriopus santykius ir jų visuomenės plačius sluoksnius įtikinti, jog Lietuvos išlaisvinimo darbas teisėtas, teisingas ir būtinas dėl visuotinės taikos įgyvendinimo.

Aiškumo dėlei

J. Gabrys, kad ir kaip stengėsi įsitraukti į Lietuvos valstybės kurybinį darbą, net į prezidentus taikstėsi, bet neprigijo. Jo veikimas Šveicarijoje karo metu daug kam buvo žinomas. Kun. Purickis nors pasiekė ministerio kėdės, bet neilgam. Buvo įvertas į išgarsėjusią sacharino bylą, teko iš valstybinio darbo pašalinti. Metė jis kunigystę, vertėsi spaudos darbu. Kun. J. Olšauskas už savo meilutės nužudymą buvo nuteistas kalėti. Iš kalėjimo paleistas, neilgai džiaugėsi laisve, — vienas ūkininkas jį nušovė. J. Vlks.

JAUNIMAS

Kalbant apie mūsų visuomeninę veiklą, labai dažnai pasiečiamas ir jaunimas: Kas tas jaunimas yra; ką jis daro ir ką turėtų daryti; koks jo santykis su senimu? Ryšium su tuo šūkiuose: Mūsų ateitis jaunime; senimas turi pasitraukti, nes ateina jaunimas; kelią jaunimui! ir t. t. Daugumoje jaunimo klausimą kelia pats jaunimas, bet tokie, kurie pagal amžių ir galvos puošmenas į jaunimą lyg ir netiktų. Pagaliau kur ta riba tarp jaunimo ir senimonimo, ypač visuomeninėje veikloje? Kur matas ar formulė, kuria būtų galima tą ribą nustatyti? Pagal amžių; pagal turimą ir reikiamą energiją visuomeninėje ir kūrybinėje veikloje, ar kaip kitaip? Senai visiems žinomas ir akivaizdus posakis, kad nemažai yra jaunų senių ir pasenusių jaunuolių. Kiekvienas apsižvalges apie save šį reiškinį pastebime.

Dabar, tur būt, jau tokia mada užėjo, kad jaunimo veiklos klausimas vis jungiamas su bendrinė organizacijų veikla; ypač su Altu ir Vlika. Išskiriamas vieną kitą atvejį, pats jaunimas šios srities veiklai didelio entuziazmo nerodo.

Kaip ten bebūtų, bet susirūpinimas pagrįstas. Senųjų eilės retėja. Į jų vietą turės ateiti kas nors kitas, arba liks tuštama. Todėl kai kurie iš vyresniųjų siūlo jaunimui nieko neaukiant, jau dabar stumti senius iš kėdės ir patiems į ją atsisėsti. Jeigu jaunimui nebūtų daugiau kas veikti, gal ir reiktų taip padaryti, bet dabar ir be revoliucijų dar galima apsieiti. Darbininkų, norinčių dirbti visuomeninį darbą nėra daug. Gal net per mažai. Vyresniuosius, kurie dar gali ir nori dirbti, nustūmus į šalį, lietuviškam reikalui nepasitarautume, o tik padarytume didelę žalą.

Turint norų ir geros valios visiems darbo per akis. Visokiai veiklai čia erdvės plačios. Ne tik Alte ir Vlike veikla galima, kaip kai kuriems atrodo. Nors aišku, kad šios svarbios bendrinės organizacijos nuolat reikalingos papildymo ir atnaujinimo kaip idėjomis, darbais, taip ir žmonėmis. Jaunos jėgos čia turėtų būti ne tik pageidautinos, bet būtinos. Bet jaunimui reikia dar ir platesnio išsiliejinimo. Susigūžti vien

tik apie Altą ir Vliką jam tikrai būtų per siaura.

Štai keli barai, į kuriuos, mano manymu, jaunimas turėtų nukreipti savo veiklą: Jaunimas, ypač akademinis ir jau čia baigęs mokslus, labai daug gali pasitarnauti mūsų kontaktų praplėtimui plačiojoje gyvenamųjų šalių visuomenėje. Per tuos kontaktus ir savitarpį draugiškumą nesunku bus ir pavergtos Lietuvos bylą plačiau išpopuliarinti.

Turime jaunimo, studijuojančio ir jau baigusio visuomeninius mokslus, žurnalistiką. Koki platūs akiračiai... Nors ir nelengva, bet įėjus į didžiąją spaudą, radio ar net televiziją, kartas nuo karto ir Lietuvos skriaudą galėtų pasauliui priminti. Savai spaudai naujos, pajėgios plunksnos taip pat būtų labai pravartu.

Ligi šiam laikui mes beveik nieko neturėjome aukštesniuose valdiškuose postuose. Kas turi patraukimą, būtina reiktų veržtis į šio krašto politiką, nežiūrint, pro kurios partijos duris. Lietuviškos jaunomenės parama savųjų išrinkimui galėtų labai daug padėti. Žinome, kiek reikia padėti pastangų, įgyjant vieno ar kito pareigūno simpatijas, pavergtos mūsų krašto reikalui. Turint aukštesiose partijose (ar valdžios vietose) savų žmonių, tos problemos nepalyginamai lengviau būtų sprendžiamos. Prisiminkime garbingos atminties a. a. Antaną Olj. Inant JAV. valstybiniu mastu, jis buvo ne taip jau aukštame poste. Bet to tauraus lietuvių darbai, santyki su šio krašto aukštaisiais pareigūnais, lietuvių veikloje buvo neįkainojamos vertės.

Reikalui esant, valdžios žmonėms, senatoriams, kongresmanams, aukštesiems religijų vadovams laiškų rašyme jaunimo talka būtų labai naudinga. Daug senesniųjų, dėl menko kalbos mokėjimo nesugeba jų tinkamai parašyti. Pritarimo ar protesto demonstracijų organizavimas ir jose dalyvavimas taip pat jaunimui priklauso.

Visa mūsų veikla daugiausia remiasi aukomis. Senesnioji karta didelę duoklę tam yra atidavusi ir dabar dar neatsisako. Jau nekalbant apie senųjų ateivių atiduotą lietuviškai veiklai duoklę, prisiminkime, kad ir vėliau čia atvykusius.

P. VENCLOVA

Atvyko su plikom rankom, beveik apdriškę. Griebėsi darbo koks kam pasitaikė. Dirbo tiek valandų, kiek tik darbovietės duodavo, kad tik kaip nors atsistotų ant kojų. Daugumoje šeimų aukščiausias tikslas buvo išmokslinti savo vaikus. Šiandien jau tūkstančiais skaitom baigusius aukštuosius mokslus ar įsigijusius naudingas specialybes. Pavarčius įvairiems reikalams aukotojų sąrašus, matome, kad jie užpildyti daugumoje vyresniosios kartos.

Čia išsimokslinę turi nepalyginamai geresnius darbus ir atlyginimus. Nereiktų žiūrėti vien tik į senių piniginę, bet pagal išgales ateiti ir su savo uždirbtu pinigų. Bent tuos didžiuosius darbus galėtų paremti, kuriuos atlieka jaunimas.

Šalpai į vargą patekusių lietuvių jaunimo talka taip pat labai reikalinga. Malonu, kad praeitį Balfo rinkliavoj tokių talkininkų matėsi.

Chorai, scena, dalyvavimas masiniuose kultūriniuose pasireiškimuose daugumoje jaunimo darbas. Čia daug ką ir turime. Ar nekelti pasigėrėjimo ir tautinio pasididžiavimo dainų, šokių šventės, opera, įvairūs koncertai. Daugumoje tai mūsų jaunimo gražaus darbo vaisiai. Šios srities jokiū būdu nereikia apleisti, o tik ugdyti, plėsti. O sportininkų sukeltas entuziazmas Pietų Amerikoj, Australijoj, kaip galingai nuaidėjo ne tik savuose, bet daug plačiau.

Pagaliau lokaliniai, ar net pavieniai pasireiškimai kartais daug patarnauja pavergtos Lietuvos reikalui. Pavyzdžiui, jaunos mergaitės Raizytės pokštas Australijoj su Maskvos iškamša Paleckiu. Kokiam nors vyresniam žinomam veikėjui toks triksas gal būtų ir netikęs. Ta mergaitė savo špusu pavergtos Lietuvos vardą priminė daugeliui australiečių, ir net už Australijos ribų. Daug kas susidomėjo: Kur ta Lietuva? Kas ji? Kokios jos problemos? Kas žudo jos laisvę ir t. t.

Šiais metais Vasario 16 Illinois universitete iškelta tautinė Lietuvos vėliava. Dėl to kilęs triukšmelis tiek studentų, tiek ir profesūros dėmesį pasuko pavergtos Lietuvos link.

Jaunimo vaizduotė plati, laki ir kūrybiška. Prisilaikant nustatytos tvarkos, tokių lokaliųjų pasireiškimų daug kur gali įvykti. Per palaidą liberalizmą, kartas nuo karto kai kuriuose universitetuose pasireiškia ir prokomunistinės tendencijos. Toli gražu ne visi studentai toms tendencijoms pritaria. Mūsų ir kitų pavergtų tautų kilmės studentai galėtų organizuoti parodyti tikrąją komunistinio medalio pusę.

Nesenai teko išsikalbėti su vienu jaunosios kartos veikėju. Kalbant apie penkiasdešimties metų nepriklausomybės atkūrimo sukakties atžymėjimą, jis man pasakė tokį sumanymą: Per kurią nors didžiąją Amerikos televizijos

stotį reiktų suorganizuoti vienos valandos programą. Jis papasakojo ir smulkesnį tos programos turinį. Planas tikrai įdomus, žavus ir didingas. Jis tikrai būtų įdomus ne tik lietuviams, bet ir plačiajai Amerikos visuomenei. Matoma būtų visoje Amerikoje. Ją matytų keli milijonai Amerikos gyventojų. Po to, iš filmos galėtų būti parodyta Pietų Amerikos, Europos ir Australijos televizijoj. Tas jau beveik nieko nekainuotų. Bet kartu pareiškė ir abejonę. Tam reiktų daug pinigų. Be to, kaip jis savo sumanymą išdėstė senesniems veikėjams, tai kai kurie į jį pažiūrėjo skeptiškai. Gal ir dėl to, kad brangiai kainuotų.

Mano manymu, ši sumanymą reiktų tik pasveikinti ir visiems lietuviams, visomis išgalėmis remti. Jei anuo metu keliasdešimt tūkstančių dolerių atsirado žygiui į New Yorką, tai šiam reikalui turėtų atsirasti kelis kart daugiau. Pavergtai Lietuvai laisvės siekime tas turėtų labai didelės reikšmės. Organizavime, išgarsinime ir lėšų surinkime turėtų gerokai padirbėti jaunimas. Šis žygis galėtų ir eiti jaunimo vardu.

Jaunimas turi eiti visur, kur tik jų jaunos jėgos, energija ir naujos idėjos bus reikalingos. Jis turi ne tik domėtis, bet jam per savus atstovus turi

(Pabaiga 5 psl.)

SIŪSKITE PINIGUS

I LIETUVĄ

PINIGAI SIŪSTI PER GRAMERCY

Išleikiami gavėjui kaip PINIGAI per Bank For Foreign Trade, Maskvoje.

JOS ESATE SAUGŲS TIK SU FIRMA TURINČIA LEIDIMĄ. JOKIŲ TARPININKŲ, JOKIŲ PASLĖPTŲ RINKLIAVŲ. MŪSU 20 METŲ VEIKLA BIZNISE GARANTUOJA JUMS PATENKINTĄ PATARNAVIMĄ.

Visos perlaidos pilnai garantuotos ir apdraustos.

Turi Bankų Dept. leidimą ir apdraudą.

Apsidraudę \$20.000.00.

Oficialios USSR kvitos pasirašytos gavėjo.

Pristatoma per 2 savaites.

Jokių atskaitymų.

Kursas:

9 rubliai už \$10.00

Iki \$30.00 — \$2.75

Virš \$30.00 — 10%

GRAMERCY SHIPPING, INC.

744 Broad St., Newark, N. J.

Aukščiausios kokybės rusų gamybos daiktai.

SPECIALIOS

naujos sumažintos Velykų švenčių kainos automobiliams.

Veikia iki

1967 KOVO 20 D.

Pasinaudokite šita proga.

SIŪSKITE MUMS DOLERIŲ DOVANOMS PAŽYMĖJIMĄ pasirinkimui NAUJOSE SPECIALIOSE KRAUTUVĖSE.

Jokio mokesčio už šį patarnavimą.

Rašykite, prašydami mūsų katalogų apie sensacingus pasiūlymus, ypatingai Vakarų kraštų produktų ir audinių.

GRAMERCY

(Isteigta 1945)

118 E. 28 St. New York, N.Y.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — TEL.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

MENO ŽINIOS

DAR VIENA "CUDAUANA"
PARODA

Tuo pačiu metu, tikrai kitoje salėje (Gunsaulus hall) buvo atidaryta prancūzų metalo konstruktorių, vyro ir žmonos Les Lalannes, paroda. Išstatyta ne paprastai sumaniai padarytos, pvz. gyvulių figūros raganosis, avių pulkas ir t. t. Iš raganosio galima pasidaryti bufetą, rašomąjį stalą, sofą ir ką tik nori, tikrai reikia mōkėti, kaip tą raganosį "lankstyti". Avys su tikromis vilnomis. Kai sustatomos avių medinės kojos, tada galima stumdyti po grindis, kaip kėdes arba pasidaryti sofą.

Paroda baigsis balandžio 2 d.

Vokiečių ekspresionistų
paroda

Sears Vincent Price gallery, 140 E. Ontario (kampas Michigan Ave.) dabar vyksta vokiečių ekspresionistų grafikos ir tapybos paroda, kuri tęsis iki balandžio 1 d. Parodai atstovauja tokie vardai kaip Beckmann, Eckel, Nolde, Pechstein, Grosz ir kt.

Be to dalyvauja olandas tapytojas Dampierre. Sears galerija surengia geras parodas.

Praėjusį kartą "Meno žiniuose" per neapsižiūrėjimą buvo įdėta pavėluota žinutė apie Edouard Manet parodą. Paroda buvo jau pasibaigusi. Atsiprašome.

(Daugiau Meno žinių 8 psl.)

JAUNIMAS

(Atkelta iš 4-to psl.)

būti vietos Alte, Vlike, PL Bendruomenėje, Balfe. Bet jis neturi nuleisti rankų ir pasiūliauti, jei kur skirtusi nuomonės ar kas nors nepasisektų. Esant geriems norams ir jaunatviškai energijai — viskas galima.

Buvusio Jaunimo Kongreso pirmininkas A. Zapareckas, kalbėdamas Daytone Vasario 16 proga pasakė: "Jaunimas yra išjudintas, rieda, tik neduokime jam vėl sustoti. Kurstykim tą uždegtą tėvynės meilės liepsnelę, kad ji liepsnotų kiekvieno širdyje ir kova už Lietuvos laisvę, nežiūrint, kiek ji laiko tęstusi, turi būti tęsiama iki galutinio pergalės.

Taip, išjudintas rieda. Dabar jis ir be pašalinio pastūmėjimo, kaip sniega sauja nuo kalno, gali riedėti ir augti, kol užaugs į milžinišką jėgą savo užsimojimuose ir darbuose. Siekiant to paties tikslo, tarp senimo ir jaunimo siena nereikalinga.

Naujienu administracija turi daug gražių ir nebrangių knygų, kurias galima tik už kelis dolerius įsigyti. Knyga yra geriausias žmogaus draugas, tad ir Tamsta įsigyk bent keletą tokių draugų.

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MARCH 18, 1967

KRISTINA BULOTAITE
SU SKULPTORA
"FIGŪRA JUDESŲ"

(Iš šiandien atidaromos jaunujų dailininkų parodos Čiurlionio galerijoje Chicagoje).

Atsiūsta paminėti

Vincento Liulevičiaus, LIETUVOS ISTORIJA penktai klasei ir devintam skyriui. Išleido JAV LB Kultūros Fondas, Chicagoje 1967 metais "rankraščio teisėmis". JAV LB švietimo Taryba rekomenduoja aukštesniųjų lituanistinių mokyklų 5 klasės ir pradinių mokyklų 9 skyriaus istorijos kursui eiti. Didelio formato 68 puslapių sąsiuvinys su baltų - aisčių kilčių ir Vytauto laikų Lietuvos žemėlapiais, keliais Didžiųjų Lietuvos kunigaikščių bei karalių paveikslais ir senovės pilių vaizdais. Svarbiausieji Lietuvos istorijos momentai pavaizduoti trumpais bruožais, kaip geram konspektui tinka. Ypač gera, kad duota platoka lietuvių protėvių baltų - aisčių - senprusių apžvalga.

Išėjo naujas "Vilties" numeris

Plačiai žinomo šokių mokytojo Vytauto Beliajaus (Denver, Colo.) redaguojamas ir leidžiamas žurnalas išėjo š. m. už kovo — balandžio mėn. numeris 6. Žurnalas leidžiamas 26 metai anglų kalba, bet nemažai duodama žinių iš Lietuvos gyvenimo.

Šio numerio žalsvos spalvos viršelį puošia Rūtos Mockaitės atvaizdas tautiniuose drabužiuose. Apstu išmargintų tautiniais motyvais velykaičių. Įdėtas pilnų keturių žurnalo puslapių, su 9 ilustracijom straipsnis (lietuvių liaudies menas), paimtas iš Michael Brensztejn knygos "Peasant Art in Russia", 1912 m. Knyga redaguota Charles Holme, leid. "The Studio, LTD". London, Paris, New York.

Straipsnis nagrinėja pagal lietuvių gyvenamas vietas liaudies meno šokus bei jų skirtumus, ypač kur tokie skirtumai labiau charakteringi, pvz. drabužiai, rankdarbiai, muzikos instrumentai, kopyltėlės bei kryžiai.

"Vilties" prenumerata \$3.50 metams, \$6.00 dviems metams. Adr. V. F. Beliajus, P. O. Box 1226, Denver, Colo. 80203.

ALUS NE VANDUO

Senyva pana klausia taksi vežiko, kiek alaus jis išgeria per dieną.

"O, taip maždaug po aštuonis bokalus", prisipažįsta vežikas. "Ojei, ojei, aš tiek vandens jokiū būdu negalėčiau išgerti", "purtosi sena pana. "Aš irgi ne, panelė, pritarė šis.

Pasveikink savo draugus bei "Naujienas"

Geras, bet nevysiškai

Danguolė išmetė pirmuosius dančiukus ir išaugo antrieji. Sykį susimąsčiusi ji pasakė motnai: "Mamyte, ar ne tiesa, kad Dievas žmogui duoda dantis dukart, bet jei jis ir antruosius išmeta, tai jau turi pats naujus nusipirkti?"

8 PAGRINDAI, KODĖL PODAROGIFTS, INC.
PRITRAUKIA TŪKSTANČIUS MŪSŲ KLIENTŲ,
KURIE SIUNČIA
DOVANAS Į USSR

1. Jiems nereikia gaišti laiko, superkant ir nešant siuntinius į persiuntimo įstaigas.
2. Jie neturi spėlioti dydžių ar spalvų.
3. Jie sutaupo visus muitus, įpakavimo ir persiuntimo mokesčius.
4. Jie pasirenka ypatingą dovaną: automobilį, motociklą, televizijos priimtuvą, radijo aparatą, šaldytuvą arba
5. Jie įsigyja PREKIŲ PIRKIMO ORDERĮ, su kuriuo jų giminės jiems patinkamas prekes gali įsigyti Vniešposyltorg'o

DOLERIŲ KRAUTUVĖSE

6. Jų giminės gali įsigyti maisto produktų, audeklų, drabužių ir avalynės tinkančius jų skonui ir pritaikintus.
7. Jie taupo laiką, nes tuo atveju nėra gabenimo per Atlantą.
8. Jie sutaupo pinigų, nes DOLERIŲ KRAUTUVĖSE prekės yra labai žemomis kainomis.

APLANKYKITE MŪSŲ PARODINĘ SALEŲ NEW YORKE

Siųskite savo užsakymus ar klausimus į

PODAROGIFTS, Inc.

(VIENINTELIS DOVANŲ ATSTOVAS JAV-se)

220 Park Avenue South (kampas 18-tos g-vės)

New York, N. Y. 10003

Tel.: 212 - 228-9547

arba į prie jo prisijungusias firmas:

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

1530 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11216

Tel.: 212 — IN 7-5522

arba į bet kurį jų skyrių

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

45 West 45 St., New York, N. Y. 10036

Tel.: 212 — CI 5-7905

arba į bet kurį jų skyrių

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106

Tel.: 215 — WA 5-3455

arba į bet kurį jų skyrių

DAILIAUSIA IS VISU

S. NENDRE

Didžiulis, dviem kaminais, perkrautas keleiviais vandenyno laivas skrodė Atlanto bangas. Tėis dienas ir naktis užsitiesusi andra išnušė visus iš kojų. Tik vieni jūrininkai plačiom skrybėlėm ir blizgančiais lietaučiais lakstė aukštyn — žemyn, atidarinėdami ir uždarinėdami kajučių duris. Laivo gydytojas pri-trūko druskinių sausainių, tablečių ir patarimų ypatingai moteriškai lyčiai, iš kurių daugiausia pasižymėjo žydų atstovės manydamos, kad jos tik vienos laive serga, o visi kiti yra sveiki. Tiesą pasakius, daugiausia jūros liga ir sirgo moterys, bet ir kai kurie vyrai, nors ir labai didvyriškai laikydami, turėjo karts nuo karto parymoti ant laivo turėklų ir nuolankiai žemyn nuleidę galvas "pagarbinti" vandenyną. Tačiau trečios dienos rytą visus smagiai nutiekė filipinai virėjai, kurie baltais chalatais ir kaip bokštais kepurėm vaikščiojo po laivo denį ir kiekvienam šypsojosi savo siauromis akimis, rodydami rankomis vandenyno bangavimą ir kviesdami žemyn į valgomąjį pietų. Nors audra jau buvo praėjusi, o keleiviai, išlindę iš savo kajučių, gaudė orą, tačiau žemė dar buvo labai toli.

Degutis, ištiesęs kojas visu savo ilgiu, dažė laivo kaminą. Kapitonas visiems vyrams davė darbo, kad būtų smagiai ir laikas laive greičiau praicitų. Nors kai kurie susimetę kortavo, kiti vėl eidavo į apatinę salę kino filmų pažūrėti ar televizijos paspoksoti. Dar viena grupė susidarė padanų, kurie būriais vis slankiojo paskui gražias estukes, norėdami susipažinti. Degučiui tokie dalykai visai nerūpėjo. Jis būtinai pasiryžo iki New York'o tą kaminą nudažyti. Viršus jau buvo užbaigtas, matyt, pačių jūrininkų, nes eilinis keleivis gali nulėkti kaip žuvėdra į bangas. Todėl jam paskyrė nuo pusės. Degutis ramiai sau, nesisikubino. Dažė ir dažė pamažu, traukdamas teptuką nuo viršaus į apačią, kartais nubraukdamas į skardinę, kad nevarvėtų. "Kažin, ar pažins mane dėdė?" stauga šovė mintis Degučiui. "Jis, tur būt, labai senas jau. Ne toks, kaip tada matė". Ir prisiminė, kaip šiandien. Jis parginė karves prie kluono, kad gluosnių pavėsyje šiek tiek atsigautų, nes mašalai jau baigė piauti, o pats ėjo pietų.

— Žiūrėk, Antanuk, dėdė atsiuntė laišką iš Amerikos ir jo paveikslas! — šaukė mama, stovėdama ant gonkelių.

— Kur?

— Nugį, va!

Tikrai dėdė buvo jaunas, juoda eilute, šviesiai šiandien skrybėle su tamsiu kaspinu, dešiniame atvarte balta gėlė prisegta, o auksinė laikrodžio grandinėle ištiesta nuo vieno skverno iki kito.

— Tikras amerikonas. Na, ką tu jam? Sako, kad gerai. Pini-

gų turi. Tik labai pasiilgo namiškių. Rodos, kad galėtų, tai paukšteliu parskristų, — susigraudino mama.

Juk taip visi nenorėjo, kad važiuotų. Ale ką tu jam? Išlėkė, ir baigta. Kažin, kaip jis dabar atrodys? Degutis net kelis kartus, rašydamas laiškus, būtinai prašė, kad atsiųstų nuotrauką, bet dėdė vis kažkaip išsisukinėjo. Pagaliau parašė, kad, girdi, jau labai senas, negražiai atrodo, tai ir neturįs tinkamos atsiųsti. O apie pažinimą tai liepė visai nesirūpinti. Kai jau laivas pasiliks tuščias, kai jau visi iš uosto išvažinės, tai tada liepė gerai apsidairyti ir, kai pamatys seną žmogų su kriukiū randoje, tai tas ir bus jo dėdė. Degutis nuo tada ir nesuko sau galvos. Bet dabar jau laivas, pjudamas vandenyno bangas ir palikdamas užpakaly savęs putų uodegą, artėjo prie Amerikos krantų.

Ir pačiame vidurnaktyje iš tolo visi pamatė pakrančių šviesas. Žiburiai auksinėmis juostomis tiesėsi į vandenį. Laivas kelis kartus sukaukė, sustabdė greitį, dnodamas ženklą, kad atplaukė į uostą. Visi keleiviai jau buvo viršuje ir su ašaromis akyse sveikino Laisvės statulą. Po to kilo didžiausias triukšmas. Vieni lakstė su lagaminais, antri verkė, tretį juokė, kai prasidė-

jo keleivių išlaipinimas. Orkestras smarkiai trenkė kažkokį maršą, o jūrininkai ir net pats laivo kapitonas, raudonplaukis storulis, apsilviko baltom uniformom. Degutis stovėjo prie savo nudažyto kamino, laikydamas mažą lagaminėlį rankoje. Jis nieko daugiau ir neturėjo, tai buvo jo visas turtas. Net ir dovanos dėdei nenupirko, nes tikrai nežinojo, kas vyrui tinka. Bet iš tos padėties jį išgelbėjo pats laivo kapitonas, kuris vieną dieną su keleiviais pietavo ir po to visiems davė dovanų. Tai buvo vienas doleris ar saldinių dėžė. Moterys ir vaikai, aišku, ėmė saldinius. Degutis vyriškai paėmė dolerį ir žemai nusilenkė kapitonui. Tada tą patį dolerį jis ištiesė tarp savo poros marškinių, rankšluosčių ir cigarečių, kad nesusiglamžytų, ir nusprendė įteikti dėdei. Tas doleris buvo ne už dyką. Degutis pats vienas, plaukdamas per Atlantą, nudažė kaminą, o antrą — du lenkai. "Tikrai tas darbas buvo vertas dolerio", juokavo pats sau Degutis.

Laivo iškrovimas ir keleivių išlipimas užtruko beveik visą dieną. Krantinėje ištiesti stalai garavo karšta kava ir kvėpėjo dešrelės su bandelėmis, kurias paruošė ir vaišino Raudono kryžiaus moterys. Didelis burys keleivių apgulė status valgė, pasigardžiuodami šiais užkandžiais vaišingoje Amerikos žemėje. Degutis išstovėjo ilgas valandas, ir jo niekas nepašaukė. Jau be-

liko tik kelios šeimos, o iš viengungių tik jis vienas. Beveik susirūpino. Tik staiga išgirdo savo pavardę kažkaip keistai išartą. Apsidairė — visi tyli. Tai, matyt, jis. Priėjo arčiau ir pamatė ant popierių pundo savo vardą ir pavardę. Staiga jam pradėjo drebėti kojos, kai tarnautojas angliškai pasakė, kad jo laukia du žmonės: vyras ir moteris. Jis angliškai niekad nesimokė, nes nemanė, kad galėtų gerai išmokti. Tačiau tai, ką pasakė tarnautojas, jis, matyt, daugiau suprato iš ženklų negu iš žodžių, nes amerikietis pakėlė du pirštus ir tuoj nukreipė į krantinę, kur jau buvo mažai pasilikusių žmonių.

Eidamas tilteliu iš laivo į Naująjį pasaulį, Degutis nieko nematė ir nieko negirdėjo. Tik stipriau pasijuto ant žemės, kai atsistojo antra savo koja ant krantinės akmens. Tada tik pakėlė galvą ir apsidairė. Prie jo artėjo žilas senelis, pasiramščiodamas lazda, ir jauna, šviesiaplaukė moteris. Pilna, apvali, raudonais veidais, šypsojosi visa savo atdara burna, rodydama baltų dantų eilę. Degutis taip ir pasiliko stovėti vietoje. Iš kur gi ta moteris? Ir dar taip linksmi juokiasi. Bet nieko nelaukęs puolė į glėbį savo dėdei. Suspaudė širdį abiem. Juk tas pats kraujas, ta pati giminė, tas pats vardas atsidūrė kitame pasaulio krašte. Kai jau abu gerai

(Nukelta į 7 psl.)

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ — DOVANAS Į USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI
ŽINOMOS FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNESPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1530 Bedford Avenue, Brooklyn 16, N. Y.

Tel. IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi maitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Firma — skyriai atidaryti kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 val. popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEMOOD ACRES	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	232-2942
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	HU 6-2813
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	DI 2-4240
BUFFALO 12, N. Y.	701 FILLMORE AVE.	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS. CAMPAU AVENUE	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	CH 7-5164
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	HE 5-6368
SYRACUSE, N. Y. 13204	515 MARCELLUS ST.	475-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS. CAMPAU AVENUE	TO 9-3980
SO. BOSTON, MASS.	396 WEST BROADWAY	AN 8-1120
TRENTON 10, N. J.	1152 DEUTZ AVENUE	EX 2-0306
RAHWAY, N. J.	717 W. GRAND AVENUE	381-8997

DAILIAUSIA IŠ VISŲ

(Atkelta iš 6-to psl.)

nusiramino, dėdė pristatė jam tą nežinomąją:

— Na, tai būk pažįstamas! Čia mano žmona Linda. Šita dailiausia iš visų.

Degutį lyg kas per galvą būtų kuolu trenkęs. Net jis susvyravo. Juk jo diedienė buvo žema, sudžiūvusi ir tamsiaplaukė. O iš kur šita? Tokia aukšta, pilna krūtine. Ji visai dėdei netinka. Bet nauja dėdienė linksmai čiauskėjo, kviesdama užvalgyti dešrelių su kava, o tada tai jau važiuoti į namus. Degučiu lyg koks kėsnis paspringo gerklėje, ir jis atsisakė valgyti. Tada, paleję gerą galą krūtine, sustojo prie naujos mašinos.

— Na, ar patinka? — paklausė dėdė. — Tokia pat, o gal dar geresnė pats tuoj važinėsi. Čia visi važiuoja. Čia nė taip kaip Lietuvoje reikėjo pėstiems eiti. Na, tai sėsk.

Dėdienė atkėlė automobilio užpakalį ir įdėjo lagaminėlį. Tada atidarė duris ir kvietė į vidų. Dėdė atsėdė priekyje, dėdienė prie vairo, o Degutis antroje sėdynėje vienas.

— Tai dabar važiuosim kaip ponai. Pamažu, kad galėtum Nyvorko grožybes pamatyti. Juk vis dainuoja, kai tai slaunas miestas, — išlėto kalbėjo dėdė, protarpiais atsukdamas galvą į savo brolio sūnų. Degučiu atrodė, kad dėdė labai silpnas ir taip pamažu šneka. Bet vėl save ramino, kad gal jam graudu pasidarė, prisiminus tėviškę ir vaikystės dienas. Nors ir dairėsi Degutis pro automobilio langus, bet jis beveik nieko nematė. Tik slinko pro jo akis namai, krautuvų langai, daug žmonių, o daugiausia tai mašinų. Po valandžiukės sustojo gana plačioje gatvėje, pilnoje krautuvų ir žmonių. Viršum vienos krautuvės Degutis pamatė savo pavardę įvairių elektros lempučių šviesoje.

— Tai čia mano dirbtuvė, — sustojus mašinai, vėl pradėjo dėdė. — Atvažiavęs dėdė dolerį po dolerio, kol įsigijau savo. Dabar aš čia ponas, ir niekas manęs nevedžioja už nosies. Turiu du juodukus, kurie man padeda. Aš jiems gerai užmoku, ir jie, atrodo, patenkinti. Tai matai! Daug vargo turėjau ir aš. Jei norėsi, galėsi pas mane dirbti, o jei ne, tai tik pradžioje iki apsižiūrėsi. Jauni vyrai gali daug daugiau uždirbti, jei tik netingi. Aš, matai, kaip kriaučius įsitaisiau sau dirbtuvę. Naje, ką aš čia norėjau tau pasakyti? Oje! Aš pats čia negyvenu. Dabar turiu savo namą. Labai gražioj vietoj, netoli milijonierių, tai ten su savo pačiu ir gyvenu, — nusišypsojo savo raukšlėtu veidu senukas ir kažką jai pasakė angliškai. Ta tuoj paspaudusi rankenas, atidarė duris, ir visi išlipo iš mašinos.

Įžengė Degutis į naują gyvenimą. Viduje dirbtuvės buvo prikabinta daug vyriškų ir moteriškų drabužių. Du negrai kilnojo geležinius dangčius, iš kurių ėjo garai kaip iš peklos. Kiekvienu pakėlimu išimdavo vyriskas kelnes ir papurtę dėjo kitas.

Įėjus visiems į vidų negrai sustojo dirbė ir išpūtė akis. Tada dėdienė pradėjo jiems aiškinti apie atvykusį, o Degutis jiems tik nusilenkė.

— Tai čia aš bosas, — vėl pamažu pradėjo dėdė. — Jie man viską padaro, o aš, kas reikia susiuvu ir pataisau. Pinigas neblogas ateina. Mat, kiekvieną dieną gauni dar šiltą dolerį. Tiesa, anksčiau aš čia gyvenau, bet dabar yra tuščia ir galėsi apsitoti.

Nuvedė dėdė Degutį pro iškabintus drabužius tolyn į dirbtuvę. Ten stovėjo lova, stalas, kelios kėdės, ir net pavakarės saulutė dar švietė pro grotomis uždengtą langą.

— Čia labai ramu. Darbininkai išeina 6 v. v. O nuotada gali sau ramiai miegoti, kaip išvystytas, — užbaigė dėdė.

Dėdienė tuoj užkaitė kavos, iš baltos spintos išėmė visokių valgių ir net butelį degtinės. Tada dėdė pašaukė savo du pavaduotojus, ir prasidėjo vaisės Amerikos žemėje.

Pasistumdęs pas dėdę porą savaičių, Degutis vieną dieną buvo nuvežtas dėdienės į fabriką ir pristatytas prie darbo. Kas per fabrikas buvo, jis pradžioje tikrai nesuprato, bet aiškiai pamatė, kad iš geležies lieja kažkokius ratus. Tuojau susipažino su keliais lietuviais, ir lyg jam akys prablaivėjo. Tačiau vis kažkur krūtinėje spaudė. Kartais jam atrodė, lyg ir norėtų gerai išsiverkti, kaip kadaise, kai dar mažas vaikas buvo, ar prie mamos sijono prisiglausti stipriai stipriai, nes gal ji tada perbrauktų per galvą jam savo švelnia ranka ir nuramintų. Bet protarpiais vėl viskas praicedavo, ir jis vyriškai kibo į naują gyvenimą.

Vieną dieną, pargrįžęs iš darbo, net nusigando, kai pamatė duryse raktą ir suprato, kad viduje kažkas yra. Įėjęs pamažiuku žiūrė — ogi jo dėdė dėlioja kažkokius pundelius ant lovos.

— Dėdė! Na, iš kurgi dabar? Tai kodėl nevažiavote namo?

— Pasiutusi boba! Man tada visi sakė, kad tu geriau neprasi-dėk su tom švedėm. Matai, kas atsitiko! Išvarė! Velnias ją pagriebtų! Na, ale aš pats kaltas. Ir tu man būk šitaip durnam. Na, matai. Žinai, moteriška. Prisimeilino, prisišnekino, kad girdi, jai namą užrašyčiau. Ir bus geriau, ir smagiau, ir kaimynai kitaip žiūrės. Na, misliju, kiek čia man gyventi beliko. Gal ir tikrai bus geriau, gal geriau manęs žiūrės. Su anom aš taip nepadariu.

— Tai kelinta, dėdė, šita jūsų žmona? — ramiai paklausė Degutis.

— Tai jau trečia. Ale su anom tai gražumu divorsavusi. Kai šita švedė prilipo prie manęs kaip smala, tai kėliau tokias vestuves ir net anas abi su savo vyrais pasikivėčiau. Užėm, baliavojom visą naktį. Ir deimantą šitai net nupirkau už penkis šimtus dolerių. Na, kas galėjo žinoti? Tokia meili buvo, tokia lipni. Tai durnas. Ši-

North Platte, Nebr., pašto tarnautojas ir savamokslis menininkas Carl Bieber nupiešė šį prezidento Johnsono paveikslą. Prezidentas sako, kad šis piešinys jam patinka. Iš 1,500 piešimo mėgėjų, dalyvavusių Omahos laikraščio suruoštame konteste, šis paveikslas laimėjo pirmą premiją.

tokį namą nunešė. Teks dabar gyventi čia vėl. Gal įsitemsim?

— Naje, dėdė! Kodėl ne? Gyvensim pakol kas drauge, o paskui tai pamatysim. Aš turiu gerą darbą, galėsime ką nors ir geresnio prasimanyti... O! Aš čia, dėdė, turiu jums dovaną iš Europos, tiesą pasakius — iš At-

lanto... tik vis neprisirengiau jums įteikti.

Išitraukęs iš palovės savo lagaminą, išėmė Degutis laivo kapitono padovanotą dolerį ir padėjo ant stalo. Doleris žėrėjo visu savo naujo popieriaus žalmu, o saulutė pro langą geležines grotas, atrodo, lyg linksmai nusišypsojo.

Jau išėjo iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Šidlausko knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos į krašto politiką. 102 psl. Kaina \$1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Orderis bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenėi ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraus-tiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvy-bes apdraudą ir ligoje pašalpą, kuri yra pigiausias SUSIVIE-NIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turėdama kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jos apdraudė tikrai ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą Endowment In-surance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą nuo \$1,000.00 apdraudus tik \$300 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALE APDRAUDA, naudinga visokioms amžiaus asme-nims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų na-riams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudus mokeskis \$2.00 metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių gyvenamose kraipkitės lektor-veikėjus ir tie plačiau pažiūrėkite SUSIVIENIJIMO darbu-

Gausit spausdintas informacijas, teigu paklauskite

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS ŠILEIKIS

70-TOJI "ČIKAGIŠKIŲ" PARODA

Vienas premijuotas darbas išmestas iš parodos

Kazimiero Varnelio kompozicija X3 — derinys

Kovo mėn. 3 d. Chicagos Meno Institute buvo atidaryta 70-toji Chicagoje ir jos apylinkėse gyvenančių dailininkų bei skulptorių darbų paroda.

Žinant, kokios parodos dabar rengiamos muziejuose ir kai kuriose privačiose galerijose, meno reikia ieškoti pas dailininkus. Parodas rengia avangardo advokatai — muziejų direktoriai, kuriems rūpi naujovės, išradingumas, taip kaip panašiai buvo Visos Amerikos paroda praėjusiais metais, kurią surengė pats Art Instituto direktorius A. J. Speyer. O šitą parodą, apie ką čia ir kalbėsime, surengė su juri komisija, kuriai taip pat patarnavo muziejų "advokatai". Iš kone pusantro tūkstančio pasiūlytų juri komisijai darbų, priimta apie 75 "geriausi". Kai tokia parodos rengimo sistema naudojama, tai siuntėjas negali įsivaizduoti kokiais klaidingais šunkeliais jis eina. Parodon savo darbus siunčia tūkstančiai mokytų dailininkų, o milijonai nedamokytų arba jokie dailininkai. Savaime suprantama, kad reikalinga ir tam tikra kontrolė meno kultūrai saugoti, atranką padaryti, tik kartais ir patys meno rabinai nueina šunkeliais: jie bando atrinkti tokius darbus, kurie tik jiems atrodo tinkami.

70-toje parodoje apstu visiškai nieko bendro su menu neturintį konstrukcijų, plastikinių bei geležinių padargų. Mes ieškome meno, bet jo nerandame, nerandame pačių didžiausių naujovių, tai kūrybos, ne fikcijos, kuri melu parenta. Užtat

šiandien meno kritikai skeptiškai žiūri į meno problemas, kada nei dailininkai, nei net pati avangardo hierarchija nesusigauja, kas ką daro ar darys. Tik viena geriausia išeitis, tai nerašyti, jeigu nenori meluoti.

DIDELĖS PREMIJOS

Didžioji Loganų premija (\$2,000 ir aukso medalis) paskirta Gladys Nilsson už kompoziciją "Labai gyvenimiška" — juodas baltas piešinys — karikatūros formoje. \$1,200 premiją laimėjo G. Nilsson vyras James Nutt už "Miss T. Garmitt". Tarp juri komisijos kilo mažas nesutarimas dėl premijų ir kitų dalykų. To nesutarimo kaltininkė yra viena 28 metų p-lė Leane Shreves iš Knoxville, Ill., kurios darbą, pavadintą "Ivykiai I", juri komisija premijavo \$1,500, o kai darbas buvo pakabintas, tai Art Instituto vadovybė pastebėjo, jog josios 6x6 pėdų ir 108 keturkampių drobėje yra per daug sekso simbolių. Premijuotasis darbas tuoj buvo nukabintas nuo sienos, supakuotas ir pasiūstas dailininkei į namus. Dailininkė buvo jau išvykusi į Chicago premijų įteikimo išvakarėms. Panelė Shreves buvo apvilta. Ji pasakė: Jeigu būtų jos darbas išstatytas, tai publika Michigan Ave. prie Instituto eilėse stovėtų. Kazin? New Yorke praeitais metais barzdoti "teenageriai" buvo surengę erotinio "meno" parodą, bet išėjo priešingai — mažai kas dėmesio teatreipė, išskyrus rengėjus.

DALĖ KOLBAITĖ "MERGAITĖ" (aliejus) (iš dailininkų grupės "Dailė" parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje)

NAUJAS KONFLIKTAS

Dėl p-lės Shreves paveikslo "Ivykiai II", kuris buvo Wisconsin universiteto (Whitewater, Wisc.) salėje pakabintas su kitų 12 mokytojų darbais parodoje, kilo dar didesnis "skandalas". Kaip Chicago Tribune kovo 11 d. praneša, Universiteto pareigūnai Shreves paveikslą palaikė nebetinkamu viešai rodyti ir liepė nukabinti. Meno fakulteto nariai užprotestavo, nurodydami, kad paveikslas nieko baisaus neparodas. Mokytojai momentaliai savo paveikslus nukabino nuo sienos, sunėšė gatvėje į krūvą ir demonstratyviai uždegė. Laužui liepsnojant kai kurie studentai knygas metė į ugnį. Po to universiteto prezidentas Walker Wyman atsistatydino. Shreves dėsto Wisconsin Valst. universitete.

Dėl didesnės ironijos \$1,000 premija duota ne už meną, bet už Roy Schnakenbergo plastikinius manekenus pavad. "Lincoln Park". Ši konstrukcija pavaizduoja papludimį gulintį porėlę, žinoma, besimyluojančią, šalia porėlės keli rankšluosčiai, foto aparatas, vaisių ir dar kas. Fone nutapytas ežero vaizdas ir pastatytas šalia gulintųjų. Jack Powell taip pat gavo \$1,000. Kitiems paskirtos jau mažesnės premijos: \$700; \$500; \$300; \$200; 6 premijos po \$100.

K. VARNELIO DARBAS PASIGĖRĖTINAS

Yra keletas realistinių arba su realistiniu elementu darbų, kurie turi savo meninę vertybę. Kazimiero Varnelio kompozicija X3, simetriškas derinys, atliktas juodas baltas būdu, sudaro labai įdomų (op art) ritmą, o kartu ir dekoratyvinę architektūną. Gertrude Aberchrombie tapyba "Magikas" — ant staliuko guli juodas katinas — geras. Jan Willis — jūros pakraštys — superrealistinis peizažas (premijuotas). Harry Bouras geležinė konstrukcija: ratai iš storos gamos, sunkus keturkampis dizelis, virš ratų

Šiandien atidaroma dailininkų grupės "Dailė" metinė paroda

Chicagos jaunųjų dailininkų grupės "Dailė" narių kasmetinė paroda atidaroma šiandien, kovo 18 d., 6:30 val. vak. Čiurlionio galerijoje Chicagoje.

Šis jaunųjų dailininkų sambūris kelinti metai gyvuoja ir aktyviai veikia — nemažiau, kaip kartą per metus surengia parodas ir kai kurie iš jų dalyvauja įvairiose kolektyvinėse parodose.

Paroda tęsis iki kovo 29 d. (Velykų sekmadienio). Paroda bus atdara kasdien nuo 7 iki 9 val. vak.

Šioje parodoje dalyvauja 15 dailininkų su 60 darbų. Be tapybos, bus dar išstatyta skulptūra, grafika ir mozaika.

Visuomenė kviečiama gausiai atsilankyti į parodos atidarymą.

padarytas "sostas". Dar viena "skulptūra", kurią niekas ir nevadintų skulptūra, tai aplink stulpą apvesti 5 neono šviesos vamzdeliai, kurie šviečia mėlyna šviesa.

Parodas, kokias paskutiniaisiais metais surengia Chicagos Meno Institutas, gera proga mechanikams, kalviams, staliams, batisiuviams, elektros inžinieriams ir kt. pasirodyti. Kai kada gal pamatysim ir astronautus skraidant erdvėse.

Reikia paminėti dar vieną šedevrą, tai Peter Holbrok \$500 premijuotą al. tapybą skveruose - "Kvepalų daržas". Žiūrint į tą paveikslą tikrai "kvepia"; pripaišyta visokiose pozose moteriškų kūno dalių — veidų, rankų, užpakalių, kojų ir tt. Amen!

Paroda baigsis balandžio 2 d. Lankymas nemokamas. Salė — Morton Wing.

Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejuje, 4012 Archer Ave. dabar vyksta Ed. Valaičio akvarelių paroda.

(Daugiau Meno žinių 5 psl.)

8 — NAUJIENOS. CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MARCH 18, 1967

REGINA JAUTOKAITĖ

"PELEDA" (medžio skulptūra)

(iš dailininkų grupės "Dailė" parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje)